

Tłumaczenie - Anna Osińska - Krajowy Koordynator EAPN Polska na Spotkania w Brukseli 2008 i 2009

8-me Europejskie Spotkanie Osób znajdujących się w sytuacji ubóstwa.

15-16 maja 2009 Bruksela

Czeska Prezydencja Wspólnoty Europejskiej

Ubóstwo to...

...Kiedy jest się uzależnionym od decyzji innych, czasami osób nieodpowiedzialnych, bez kultury, które same nie przestrzegają zasad. To jest nie respektowanie praw człowieka.

... Kiedy żyje się cały czas pod presją. Takie życie jest wyczerpujące.

... Kiedy nikt nie przygotował mnie do życia w tak ciężkich warunkach.

... Kiedy miało się normalne życie wcześniej. Powinno się móc żyć a nie starać się przeżyć.

... Kiedy nie chcemy być traktowani jak przypadkowe ofiary życia.

... Kiedy skazuje się ludzi na biedę materialną, pozbawia się życia tu i teraz . Odsuwając od wiedzy odbiera się im przyszłość.

... Kiedy płaci się regularnie a mimo tego dług stale rośnie... Pracowałem jeden miesiąc, trzy a potem położyli łapę na moje pieniądze.

... Kiedy czynsz za mieszkanie nie jest aż tak wysoki, ale reszta jest droga.

... Kiedy budzisz się z złych warunkach i nie masz już sił na cokolwiek.

... Kiedy jest praca, która nobilituje, dobrze płatna i uznawana. I taka praca, która jest uważana za mało wartościową - pomoc rodzinom, którzy żyją w trudnych warunkach.

... Kiedy ludzie, którzy hodują krowy i świnie otrzymują pomoc Unii Europejskiej a nie dostają jej ci którzy mają rodzinę na głowie

... Kiedy wszystkie instytucje proszą nas ciągle o te same dokumenty. Fotokopie dokumentów, papiery i jeszcze raz papiery. Kiedy musimy ciągle udowadniać, że jesteśmy biedni aby przestrzegano naszych praw. Kiedy ludzie uzależnieni od opieki milczą.

... Kiedy nie ma się dostępu do wiedzy, to także nie ma się korzeni.

... Kiedy drzwi beznadziejności są szeroko otwarte, bo musi być minimalny dochód, minimalna płaca.

... Kiedy trudno jest zacząć mówić a potem kiedy już rozpocznie się dialog, to ma się poczucie ,że jest się jak inni i nie czuje się skrępowania.

Tam gdzie żyjemy...

Tegoroczne Europejskie Spotkanie osób doświadczających ubóstwa, zorganizowane pod przewodnictwem Republiki Czech, przyjęło jako główny temat dyskusji: „Co jest nam potrzebne tam gdzie żyjemy ...”.

Na Spotkaniu poruszono bardziej szczegółowe tematy takie jak mieszkalnictwo, dostęp do usług podstawowych (woda, elektryczność, gaz, transport) oraz włączenie finansowe.

Przemówienie Pana Mariana **HOŠEKA** Ministra, Parlamentarzysty odpowiedzialnego za Politykę Socjalną, Opiekę Społeczną i Politykę Rodzinną w Republice Czech, otworzyło Spotkanie. Minister zwrócił uwagę, że problemy finansowe już teraz dotyczą dużej ilości osób; te pierwsze ofiary zadłużenia żyją w wielkiej niepewności. Zdaniem Ministra, jednym z rozwiązań tej kwestii jest wprowadzenie do szkół nauki o gospodarowaniu budżetem. Pan **HOŠEK** zwrócił uwagę na konieczność rozwiązania problemu mieszkalnictwa, o wspieraniu wynajmu mieszkań. To ostatnie leży w gestii Usług Społecznych. Mówiąc o usługach podstawowych zaznaczył, że powinny być zagwarantowane wszystkim, gdyż jest to droga do niezależności.

Wypowiedź Pani Evy **SZARVAK**, delegatki na 7-me Spotkania brukselskie, koncentrowała się wokół kryzysu finansowego, który dotyka wszystkie kraje członkowskie Unii. Jego wynikiem jest wzrastająca liczba gospodarstw domowych, które żyją w biedzie z powodu utraty pracy, mieszkania czy obniżenia zarobków. Pani **Szavrak** podkreśliła ogromną wagę Europejskich Spotkań, jako jedyne forum, na którym problemy i doświadczenia ludzi doświadczających ubóstwa są wysłuchane i rozumiane. Powiedziała o tym, że z problemem biedy trzeba walczyć razem.

Czego potrzebujemy.....

Europa silna socjalnie

Delegaci na 8-me Spotkanie potwierdzili, że pragną nie tylko wspólnej Europy, ale Europy silnej socjalnie, bliskiej obywatelom, wspierającej dialog na temat nowych rozwiązań społecznych .

Uczestnicy oczekują bardziej widocznych działań na szczeblu europejskim, wynikających z rekomendacji po Europejskich Spotkaniach. Podnieśli kwestię tego, że trudno jest dostrzec w działaniach europejskich, że ich priorytetem jest walka z biedą. Kryzys ekonomiczny i jego konsekwencje nie są do zniesienia dla osób, które już wcześniej były w sytuacji ubóstwa i społecznego wykluczenia.

Mieszkalnictwo

Delegaci prosili, aby Wspólnota Europejska bardziej zaangażowała się w kwestię mieszkalnictwa w taki sposób, by każdy miał dostęp do mieszkania, którego ceny są niewygórowane. Z radością przyjęto wiadomość, że Rada EPSCO zatwierdziła rok 2009 rokiem bez bezdomności i wykluczenia mieszkaniowego. Miał to być centralny temat tzw. Metody Otwartej Koordynacji i Ochrony przed społecznym wykluczeniem.

Delegaci zaznaczyli, że problem braku mieszkań i niskich cen wynajmu jest ważny dla wszystkich członków Unii. A konkretne i szybkie rozwiązania powinny iść w kierunku walki z bezdomnością i polepszenia bardzo złych warunków mieszkaniowych osób o najmniejszych dochodach. Wyrażono nadzieję, że sformułowane zostaną konkretne propozycje polityczne i wprowadzone rzeczywiste zmiany. Delegaci powiedzieli, że „nie chcą dłużej czekać” na rezultaty, bo sytuacja już teraz jest alarmująca. Jako **natychmiastowe działania** proponują wprowadzenie zmian w sferze przejmowania nie zajmowanych lokali oraz motywowania właścicieli do wynajmu.

Delegaci podkreślają, że szczególnie skandaliczne jest to, że są **puste lokale** w małych miastach i wioskach, które zmieniają się w opustoszałe osiedla bez życia. Także z powodu braku podstawowych dóbr, zmusza to ludzi do ich opuszczenia i wyjazdu do dużych aglomeracji.

Delegaci kładą nacisk na szczególnie trudną sytuację **migrantów Romskich** i niegodne ich zdaniem warunki w jakich żyją. **Szokujące są praktyki stosowane w wielu krajach** w stosunku do tej biedniejszej społeczności oraz brak działań w kierunku poprawy ich życia. Dyskryminacja zmusza migrantów do zamieszkania w oddalonych miejscach gdzie brak jest dóbr podstawowych.

W tej sytuacji Unia Europejska powinna zareagować gwarantując podstawowe prawa dla tej społeczności we wszystkich krajach członkowskich.

Usługi podstawowe

Delegaci wystąpili z propozycją, aby dostęp do elektryczności został uznany jako fundamentalne prawo. Energia elektryczna jest dobrem podstawowym, wymaga publicznej gwarancji nie może być zależna od decyzji prywatnych. Tylko tak może być zagwarantowane jej stałe dostarczanie po przystępnych cenach.

Delegaci docenili fakt, że Wspólnota Europejska uznała, iż częstą przyczyną biedy są wysokie ceny elektryczności. Słuszne jest zaangażowanie w propozycję Całościowego Planu Energetycznego jako podstawowego dokumentu dla przygotowania Narodowych Planów Działań, w celu rozwiązania tej kwestii. Delegaci zadawali pytania aby dowiedzieć się, w jaki sposób wprowadzane będą konkretne zmiany w kierunku obniżenia cen elektryczności dla osób najmniej zarabiających oraz w jaki sposób organizacje pozarządowe i osoby doświadczające biedy będą włączone w proces monitorowania.

Podobna jest sytuacja z **dostępem do wody, jako podstawowego dobra publicznego**. Delegaci chcą żyć w społeczeństwach, które szanują otoczenie i podejmują wyzwania na rzecz ekologii. Pytano o alternatywne sposoby uzyskiwania energii. O to, czy brane jest pod uwagę zwiększenie zatrudnienia w związku ze zmianami. **Alternatywne poszukiwania energii powinny wychodzić na przeciw potrzebom lokalnych społeczności. Powinny dostarczać nowych miejsc pracy dla ludzi żyjących w tych społecznościach. Chodzi o włączenie ludzi i przygotowanie specjalistyczne w tej dziedzinie dla osób pozostających dłuższy czas bez pracy.**

Przetwarzanie odpadów, zdaniem delegatów, wiąże się również z nowymi miejscami zatrudnienia, może być okazją do rozwijania lokalnych wspólnot i inicjatyw ekonomicznych.

Kolejnym tematem poruszonym przez delegatów był dobry i tani transport lokalny w bliskim sąsiedztwie innych usług publicznych (przedszkoli, małych ośrodków zdrowia).

Mówiono też o dostępności informacji dotyczącej praw człowieka. A także tej jakiej mogą dostarczać klienci opieki społecznej pracownikom, od których wymaga się słuchania **zdania klientów**.

To wszystko kryje się pod usługami publicznymi które powinny być skierowane na potrzeby ludzi. Należy również uwzględnić specyfikę obszarów wiejskich.

Delegaci wzywają do oceny w ramach Wspólnoty Europejskiej, wpływu liberalizacji i prywatyzacji, na poziom usług podstawowych i działań opieki społecznej,

Zwracają uwagę na to, że Europejska Karta o Prawie do Energii jest zasadniczym dokumentem i powinna być krok po kroku realizowana przez poszczególne kraje Unii, tak poziomie krajowym, jak lokalnym i regionalnym.

Gwarancja tego podstawowego prawa, prowadzi do wolności.

Włączenie finansowe.

Włączenie finansowe było w centrum zainteresowania wielu delegacji. Zbyt dużo rodzin i samotnych osób cierpi z powodu zadłużenia. Brak możliwości otwierania kont w bankach, wysokie oprocentowanie kredytów powoduje pogarszanie się już i tak złej sytuacji, która pcha ludzi w ręce tych, którzy mają władzę finansową i czerpią z niej ogromne zyski. Można tego uniknąć dając każdemu **prawo do założenia konta bankowego, wprowadzając** etyczne zasady oszczędzania i praktykę mikro-kredytów, jako podstawę dobrego kształcenia finansowego.

Główna troska delegatów dotyczy przyczyn zadłużenia, które najczęściej jest spowodowane zbyt niskimi dochodami na pokrycie kosztów życia i usług.

Wyjściem, z tej sytuacji jest zapewnienie realnych minimalnych dochodów we wszystkich krajach członkowskich, takiego minimum, aby pozwalało na godne życie a nie tylko na przeżycie. Dlatego delegaci wyraźnie proszą przedstawicieli Wspólnoty Europejskiej o przekazanie innym komitetom ich rekomendacji dotyczącej autentycznego włączenia finansowego a w szczególności adekwatności tak zwanego schematu dochodu minimalnego.

Uczestnictwo

Delegaci zajmowali się podczas Spotkania nie tylko formułowaniem roszczeń, ale również przedstawianiem rozwoju sytuacji w swoich krajach, głównie w dziedzinach związanych z dyskutowanymi tematami. Podkreślając, że ich dążeniem jest aktywne zaangażowanie najpierw w tworzeniu a potem wprowadzaniu w życie zasad zwalczania ubóstwa. Delegaci mówią o zmniejszaniu przepaści między zasadami ekonomii a zasadami społecznymi oraz formułowanie praw socjalnych opartych na tych zasadach.

Rok 2010 ogłoszony Europejskim Rokiem Zwalczenia Biedy i Wykluczenia Społecznego, ma być znaczący dla ludzi doświadczających biedy, ma być okazją do słuchania ich i wzięcia poważnie pod uwagę ich punkty widzenia dotyczące rozwiązań. Rzeczywiste zmiany muszą doprowadzić do tego, „że urodzenie się w biedzie nie będzie wyrokiem na życie.”

Podawane rozwiązania

Pan **SPIDLA**, Europejski Komisarz do Spraw Zatrudnienia, Spraw Socjalnych, Równych Szans stwierdził, że należy nadal kontynuować budowę Europy równości. Teraz jest czas na to, aby grupy słabsze były wspierane. Ochrona społeczna ulegnie poprawie w kolejnych miesiącach, ale ludzkich kosztów kryzysu nie można oszacować.

Dlatego powinniśmy, powiedział Pan **Spidla**, użyć wszelkich środków, aby umożliwić każdemu szerokie uczestnictwo w życiu społecznym.

Osiągnięcie prawa do minimalnego dochodu jest ważne, ale niewystarczające. Dostęp do niego jest nadal zbyt trudny. Nadal nie wszyscy mają prawo do korzystania z podstawowych usług bankowych. Najpilniej należy się zająć problemem mieszkalnictwa, odpowiednimi szkoleniami oraz kwestią wsparcia (włączenia) finansowego.

Pan **Spidla** podkreślił także, że walka z biedą i zniesieniem różnic między obywatelami Unii idą w parze. Jak wiadomo 16% wszystkich Europejczyków a ponad 40% mieszkańców Polski, Litwy i Łotwy mieszka w złych warunkach. Przyznał, że zasady zwalczania ubóstwa powinny być podstawą wszystkich innych zasad.

Pani **WEINANDY** przedstawicielka Komitetu Ochrony Socjalnej, odpowiadając na kwestie poruszone przez Pana Vignon, Dyrektora Komisji stwierdziła, że „sprawy wagi społecznej nie mogą być jedynymi zasadami socjalnymi”. Socjalny aspekt wszystkich zasad musi być dostrzeżony i wzięty pod uwagę.

Przypominając to, co mówili niektórzy delegaci, zniechęceni brakiem postępu w działaniach Unii, pani **Weinandy** podkreśliła, że po 7-mym Spotkaniu, Komitet Ochrony Socjalnej, wziął za swoje główne zadanie na rok 2009 sprawę mieszkalnictwa, wzywając jednocześnie wszystkich członków Unii, do sprawozdania w czerwcu na temat tego co zrobili w tej dziedzinie w swoich krajach.

Jeśli chodzi o minimalny dochód gwarantowany wszystkim obywatelom Unii to w grudniu Rada przyjęła zasadę aktywnego włączania, tzw. inkluzji która obejmowała rozporządzenie zapewniające minimalny dochód na poziomie gwarantującym godne życie.

“Zmiany są powolne, ale pewne. Zasadnicze znaczenie ma wkład włożony w śledzenie rekomendacji ze Spotkań, ludzie biedni nie mogą czekać” powiedziała pani Weinandy.

Ludo **HOREMANS**, Prezydent EAPN w swoim wystąpieniu przedstawił prezentację o tym na ile rekomendacje z 7-ych Spotkań, zostały wypełnione. A w szczególności, mówił o rekomendacji i zasadach dotyczących aktywnego włączania (inkluzji). W nich zawarta jest rekomendacja o odpowiednim dochodzie minimalnym według określenia, że zapewnia on godne życie ludzi. Ludo Horemans mówił o pracach Europejskiego Parlamentu nad rekomendacjami dla dyrektywy dotyczącej Dóbr Ogólnodostępnych. Przypomniał, że tematyką Socjalnej Metody Otwartej Konsultacji w 2009 była kwestia bezdomności i mieszkalnictwa, jako głównych postulatów z 7-ego Spotkania. Podkreślił, że Europejskie Spotkania w wielu krajach stały się katalizatorem krajowych spotkań, w których uczestniczyły setki osób doświadczających biedy, ale pomimo wielu pozytywnych wysiłków, działania krajów członkowskich Unii nadal nie są w tej dziedzinie wystarczające.

Pan Czesław **WALEK**, Deputowany Minister do Spraw Ochrony Praw Człowieka oraz mniejszości w Republice Czech, podkreślił wagę Spotkań Okrągłego Stołu gdzie przekazywane są konkluzje ze Spotkań Brukselskich dla kolejnego państwa, które przejmuje prezydenturę w Unii. W tym roku od października 2009 tym krajem jest Szwecja.

Czeska Prezydentura będzie nadal promowała uczestnictwo osób doświadczających biedy w zwalczaniu ubóstwa.

Pomimo tego, że delegaci uznają wysiłki Komisji w przekazywaniu i wypełnianiu rekomendacji z każdorazowych Spotkań, to jednak bardzo wyraźnie podkreślają konieczność stworzenia jasnego systemu przekazywania wniosków z jednych Spotkań na kolejne.

